

Vážené kolegyne, vážení kolegovia.

S návrhom uznesenia Súdnej rady SR, ktoré pripravili kolegovia Peter Šamko a Martin Bezák, ktorého predmetom sú pripomienky k návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 301/2005 Z.z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (číslo procesu LP/2026/124), v prevažnej miere súhlasím.

Ohľadne článku I. bod 9. návrhu zákona navrhujem odlišné riešenie. Navrhujem, aby bol tento bod vypustený a to z týchto dôvodov.

Navrhovaná úprava zahŕňa do skupiny dôkazov aj zápisnicu o výsluchu :

- svedka (nie spolupracujúceho) z iného trestného konania a
- spolupracujúcej osoby, z iného trestného konania,

pokiaľ tieto spĺňajú dané obsahové kritéria, t. j. pokiaľ sa čo i len v časti týkajú predmetu konania alebo osoby obvineného v trestnej veci, v ktorej majú byť ako dôkaz vykonané.

Navrhovaná úprava zavádza nový druh dôkazu, ktorým je zápisnica z výsluchu. Zápisnica z výsluchu, vo vzťahu k hlavným dokazovaným skutočnostiam (či sa skutok stal, či ho spáchal obvinený), podľa doterajšej právnej úpravy a ustálenej judikatúry nie je listinným dôkazom v zmysle § 269 Trestného poriadku, ktorý sa v konaní pred súdom vykoná prečítaním. Zápisnica o výsluchu je nositeľom dôkazu, pričom samotným dôkazom je výpoveď vypočúvanej osoby, ktorá je spravidla zachytená v zápisnici.

Predkladateľ návrhu zákona v texte navrhovanej normy neobmedzuje vykonanie takéhoto dôkazu napr. len za účelom overenia dôveryhodnosti určitej osoby podľa toho, či o rovnakej veci alebo situácii vypovedala v rôznych prípadoch rovnako. V dôvodovej správe síce uvádza, že táto úprava sa zavádza za účelom „umožnenia dôsledného preverenia dôveryhodnosti a pravdivosti výpovedí svedkov, ktorí sú spolupracujúcimi osobami...“, normatívne znenie tomu však nezodpovedá. Navyiac, navrhované znenie počítá s možnosťou čítania výpovedí nielen spolupracujúcej osoby, ale aj výpovede svedka, ktorý takého postavenie nemá. Možno tak usudzovať, že takáto čítaná zápisnica o výpovedi môže slúžiť aj na dokazovanie skutočností, ktoré môžu mať priamy vplyv na rozhodnutie o vine alebo nevine.

Navrhovaná úprava sa snaží zaviesť dôkaz, ktorý nie je ani objektívnym ani subjektívnym typom dôkazu. Považujem to za nesystematické riešenie, v rozpore s doterajšou judikatúrou, ktoré navyiac negarantuje dodržanie práva obvineného na obhajobu.

Trestný poriadok umožňuje vo viacerých prípadoch na hlavnom pojednávaní prečítať zápisnicu o výpovedi osoby (najčastejšie obžalovaného alebo svedka), ktorá bola urobená skôr, predovšetkým v prípravnom konaní, namiesto realizovania priameho výsluchu tejto osoby. Ide však o výnimku z pravidla, ktorá by sa mala uplatňovať iba v prípadoch, ak z rôznych dôvodov

- nie je objektívne možné takúto osobu vypočuť, pretože odmietla vypovedať, zomrela alebo sa stala nezvestnou, pre dlhodobý pobyt v cudzine alebo na neznámom mieste nedosiahnuteľnou, alebo ochorela na chorobu, ktorá natrvalo alebo na dlhší čas znemožňuje jej výsluch alebo ak sa taká osoba ani na opätovné predvolanie súdu k výsluchu bez dôvodného ospravedlnenia

nedostaví a jej predvedenie bolo neúspešné (§§ 258 ods. 4, 263 ods. 3 Trestného poriadku),

- prípadne, ak s tým súhlasí prokurátor a obžalovaný a súd nepovažuje osobný výsluch za potrebný (§ 263 ods. 1 Trestného poriadku).

Vo všetkých prípadoch však Trestný poriadok vyžaduje, aby zápisnica o výsluchu, ktorá sa má (namiesto výpovede osoby) prečítať na hlavnom pojednávaní, bola výsledkom procesu, ktorý bol zákonný, t. j. vykonaný spôsobom zodpovedajúcim ustanoveniam Trestného poriadku, resp. v prípade usvedčujúceho dôkazu vykonaný kontradiktórnym spôsobom. Navrhovaná úprava sa snaží zaviesť taký dôkaz, pri ktorom neuvažuje o splnení tej podmienky, že výsluch osoby, z ktorého zápisnica sa má ako dôkaz čítať na hlavnom pojednávaní, má byť vykonaný spôsobom zodpovedajúcim ustanoveniam Trestného poriadku. Pritom môže ísť o dôkaz/jeden z dôkazov, na ktorom môže byť založené odsúdenie.

Navrhované znenie druhej vety § 119 ods. 3 Trestného poriadku je nadbytočné a zároveň neprímerane zasahuje do práva súdu, aby sám, podľa vlastného uváženia a pri zvážení všetkých konkrétnych okolností prípadu rozhodol, či vykonané dôkazy preukazujú dokazovanú skutočnosť.

Tak ako správne poukázal predkladateľ návrhu zákona v dôvodovej správe, existuje rozsiahla judikatúra tak všeobecných súdov, ako aj Ústavného súdu Slovenskej republiky a ESLP, ktorá túto problematiku analyzuje a rieši v konkrétnych prípadoch. Z týchto rozhodnutí možno abstrahovať nepomerne širšie „návody“ na zodpovedanie otázky ako pristupovať k hodnoteniu spolupracujúcich osôb, než to ponúka navrhovaná právna úprava.

Mám za to, že pokiaľ je platná právna úprava, spoločne s ustálenou judikatúrou dostačujúca, nie je potrebné ju novelizovať.

Na základe všetkých vyššie uvedených argumentov považujem za najlepšie riešenie vypustiť z navrhovanej novelizácie v čl. I. bod 9.

S pozdravom

Martin Žovinec

člen Súdnej rady Slovenskej republiky